

Så gjorde vi

lärdomar från kulturplanens dialogprocess

Vår dialogprocess

I samband med Region Jönköpings läns arbete med att ta fram en regional kulturplan för 2018–2020 skapades en samverkansgrupp. Samverkansgruppens arbete var bland annat att identifiera nödvändiga grupper att föra dialog med, utforma dialogmöten, formulera frågeställningar inför dialogerna samt sammanställa och värdera materialet från dialogerna. Detta dokument är ett resultat av vårt arbete med den processen.

Kulturplanens samverkansgrupp

- Magnus Jonsson (Gislaveds kommun)
- Pär Jonsson (Nässjö kommun)
- Mattias Sörensen (Länsstyrelsen i Jönköpings län)
- Carl Liungman (KLYS - Konstnärliga och Litterära Yrkesutövares Samarbetsnämnd)
- Anna Maris (IKA – Ideell kulturallians)
- Julia Sandwall (Kultur och utveckling, Region Jönköpings län)
- Sofia Ericsson (utbildning och kultur, Region Jönköpings län)
- Lena Bohman (regional utveckling, Region Jönköpings län)
- Pernilla Luttröpp (processledare)

Uppdraget för kulturplanens samverkansgrupp var att med stöd av regionens resurser kvalitetssäkra ett antal av kulturplanens dialogprocesser från start höst 2016 till överlämnandet till politiken höst 2017. Syftet med dialogprocesserna var att förankra och bidra med inspel till en ny regional kulturplan samt återkoppla till berörda aktörer innan det politiska beslutet togs.

Arbetet bestod bland annat av att identifiera nödvändiga grupper att föra dialog med, utforma dialogmöten i samverkan med olika aktörer, formulera frågeställningarna inför dialogerna, sammanställa och värdera materialet från dialogerna. Gruppen hade ansvar för att upprätta och följa en tidplan utifrån de deadlines som styrgruppen gav.

Vi har sammanfattat våra kunskaper och insikter om vad som är viktigt att tänka på inför ett dialogmöte. Vi ger även några konkreta exempel och tips från vår egen process.

1. Varför ha ett möte?
2. Vilka är viktiga att träffa och var finns de?
3. Vilken form för delaktighet och inflytande behövs?
4. En engagerande, angelägen och attraktiv inbjudan
5. När och var ska mötet genomföras?
6. Formulera öppna frågor
7. Resultat och återkoppling

1. Varför ha ett möte?

Det viktigaste av allt: ni måste veta vad ni vill med mötet innan ni kan veta vilka som ska bjudas in, vilken form mötet ska ha och vilka frågor som ska ställas på mötet.

Ägna tid åt att ställa frågor till er själva. Varför behövs just det här mötet eller dialogen? Vilka är era behov? Vilka behov har de som ni vill träffa? Vilket är syftet? Vilket resultat önskar ni?

Syfte med dialogerna enligt Kulturplanens samverkansgrupp

- Stämman av kulturpolitiska prioriteringar från kulturplanen
- Kunskapsutbyte
- Skapa nätverk och möjliggöra möten
- Informera om de kulturpolitiska strukturerna, om kulturplanen och hur den kan användas som ett verktyg
- Få en känsla av delaktighet, att bli lyssnad på.

2. Vilka är viktiga att träffa och var finns de?

Gör en analys av vilka ni behöver träffa för att uppnå syfte och resultat. Hur många ni behöver träffa beror på syftet och vilka resurser ni har. Kanske behövs det fler mindre möten med olika grupper? Eller ett större med många deltagare?

Ibland kan det vara mer fruktbart att träffa en grupp som har liknande kunskaper och erfarenheter i frågan för att kunna tala om det som berör just dem. Ibland blir resultatet bättre om det finns olika kunskaper i rummet. När frågan är komplex, när många behöver bidra och ta ansvar för att komma vidare, kan man tänka att "hela systemet" ska finnas i rummet. Det vill säga att så många som möjligt av de som berörs av frågan behöver vara där och prata med varandra.

Att nå "alla" är omöjligt, så försök vara så specifika som möjligt när ni funderar på vilka ni vill träffa. Ta ett steg i taget och börja med att träffa EN grupp som ni inte lyssnat på förut, nästa år kan ni utöka med ytterligare en grupp.

Kulturplanens samverkansgrupp identifierade dessa grupper

- Professionella kulturskapare
- Civilsamhället
- Nationella minoriteter
- Näringsliv, KKN, besöksnäring
- Aktörer inom regional utveckling

- Statliga nätverksmöten: t ex kulturmiljöforum och naturmiljöforum
- Regionala kulturtjänstemän och politiker
- Regionala kulturverksamheter och -institutioner
- Kommunala tjänstemän och politiker
- Kommunala kulturverksamheter (t ex kulturskolor, bibliotek, kulturhus)
- Nyanlända unga kulturintresserade
- Nyanlända professionella kulturskapare
- Unga med intresse för crossoverkultur.

3. Vilken form för delaktighet och inflytande behövs?

Det finns många former och metoder för ett möte, ingen mötesform eller inflytandegrad är bättre eller sämre, det finns bara mer eller mindre ändamålsenliga upplägg. Vad ni väljer beror helt på syftet och önskat resultat. Är det mer av ett informationsmöte eller handlar det om ett gemensamt beslutsfattande?

Det finns mer att läsa på t ex www.dialogguiden.se
www.mucf.se/koden-ett-verktyg-inflytande

Sammanställning av olika inflytandeformer

- MEDBESLUTANDE/PARTNERSKAP – gemensamt beslutsfattande t ex rådslag eller att ingå i styrelser.
- INFLYTANDE/SAMARBETE/ DELAKTIGHET – ett idéutbyte där deltagarna har möjlighet att forma processen, ofta under en längre period utifrån ett övergripande ämne. Inflytande i identifiering av behov, utveckling av alternativ, ge förslag till genomförande som bildar underlag till politiska beslut. Synpunkter beaktas i beslutsprocessen men saknar direktinflytande över själva besluten t ex arbetsgrupper.
- DIALOG – möta andra för att utbyta tankar om olika frågor som rör samhällets utveckling. Alla ska få möjlighet att föra fram sin åsikt och argumentera för sin syn på frågan, utveckla och dela förståelse och samförstånd. Deltagarnas intressen, kunskap och önskemål förstås och beaktas i den politiska processen. Det ska finnas möjlighet och utrymme för samtliga parter att förändras.
- KONSULTATION, SAMRÅD – inhämta synpunkter, tycka till. Alternativen är fastställda på förhand (en dialog tillåter alla att föra fram nya förslag och argumentera för sin syn). Få återkoppling på analyser,

förslag, alternativ, synpunkter, förfrågningar och klagomål t ex fokusgrupper, samråd och enkäter.

- INFORMATION – envägskommunikation, förse medborgarna med lättillgänglig, balanserad och objektiv information. Frågor och svar.

4. En engagerande, angelägen och attraktiv inbjudan

Om ni känner de ni vill träffa är det lättare. Kanske träffar ni dem i andra sammanhang, vet hur de vill kontaktas och vad som tilltalar dem? Om ni ännu inte känner dem kräver det mer förarbete. Kanske finns det någon i ert nätverk som har kännedom om gruppen och vet hur den vill bli kontaktad? Annars behöver ni ta kontakt och fråga dem hur en inbjudan kan utformas för att passa dem. En inbjudan som är riktad till enskilda personer eller grupper upplevs ofta som mer engagerande och lockande.

Förslag till innehåll i en inbjudan

- En inbjudande rubrik som handlar om något gemensamt. Rubriken får gärna vara formulerad som en öppen fråga.
- Vad samtalet ska handla om och hur det ska gå till, kanske lista de frågor/teman som ska tas upp.
- Vilka som är inbjudna till mötet.
- Bakgrunden till mötet, det vill säga syfte och resultat.
- Praktisk information om plats och tid samt anmälningsinformation.
- Underskrift eller hälsning från arrangörerna, t ex en förening, en tjänsteperson och/eller en politiker.

Två exempel på inbjudningar

Inbjudan till IKA-träff i Jönköping den 6 december kl 18.00!

Nu är det dags för en IKA-träff i Jönköping med Region Jönköping läns kulturföreningar!

Vi kommer att prata om en regional kulturallians och hur en sådan kan se ut. Vi ses tisdagen den 6 december 2017 kl 18.00–ca 20.30 på Ö Storgatan 8 i Jönköping, i Sensus lokaler.

Ideell kulturallians arbetar nationellt för att ideella kulturföreningar ska få en starkare röst i kulturpolitiken. Regionala ideella kulturallianser är en sådan möjlighet där ideella kulturaktörer går samman och driver gemensamma frågor regionalt. Nästa år ska region Jönköpings län ta fram en ny kulturplan som ska gälla 2018–2020 och inför den är det nu tid att samlas. Ideell kulturallians vill här föra samman de som arbetar ideellt med kultur för att gemensamt diskutera vilka frågor som är viktigast för civilsamhällets organisationer. Vi vill också undersöka vilka möjligheter som kan finnas för annan samverkan. Vi hoppas att det här blir starten på en bra och långsiktig dialog!

PROGRAM

18.00 Ideell kulturallians hälsar välkomna, presentation av KiCK-projektet

18.20 Region Jönköpings län presenterar processerna runt arbetet med kulturplanen

18.30 Närvarande föreningar presenterar sig och sina verksamheter

19.00 Paus (OBS – Här avslutas det gemensamma mötet och endast civilsamhällesorganisationerna blir kvar)

19.15 Frågor för civilsamhället som rör kulturplanen. Hur går vi vidare?

Vi bjuder på fika under kvällen!

[Du anmäler dig här >>](#)

[Inbjudan hittar du här >>](#)

[Region Jönköpings läns kulturplan hittar du här >>](#)

VÄLKOMMEN TILL LOKALT KULTURTING

Kom och bidra till utvecklingen av kulturlivet i kommunen!

Torsdag 24 november 2017 håller vi ett lokalt kulturting på restaurang Matkulturen i Gislaved. Under ledning av Värnamos kulturchef Lars Alkner diskuterar vi vad som görs idag och hur vi ser på framtiden. Detta är ett tillfälle att fånga upp just dina idéer och förslag. Kulturtinget kommer att återkomma varje år. Var med och bidra till utvecklingen av vårt kulturliv!

Datum: torsdag 24 november

Tid: 17.00 – 21.00.

Plats: Restaurang Matkulturen, Glashuset, Gislegatan 20, Gislaved.

Moderator: Lars Alkner, kulturchef Värnamo kommun

Det går bra att komma lite senare om du inte kan vara med från start. Vi bjuder på kaffe/te och fralla, frukt och godis. Välkommen!

Anmälan görs via e-post till kulturforvaltningen@gislaved.se senast söndag 20 november. Ange om du har behov av specialkost.

[Här kan du läsa mer om kulturtinget](#)

5. När och var ska mötet genomföras?

Se till att tid, plats och upplägg passar syfte, önskat resultat och de ni vill träffa. Det är en utmaning att arrangera möten som både passar tjänstemän, politiker och civilsamhälle. Om ni vill att de träffas på ett gemensamt möte behöver ni ta reda på vad som krävs för att de ska kunna komma på en svårtillgänglig tid och plats. Det kan handla om reseersättning, arvode, mat eller intyg.

Exempel från Kulturplanens samverkansgrupp

För att i högre grad kunna inkludera civilsamhället flyttades det årliga kulturtinget till en lördag. Det innebar att färre tjänstepersoner från kommunal och regional sektor närvarade, men öppnade för målgrupper som tidigare varit svåra att nå.

6. Formulera öppna frågor

Även valet av frågor beror på syfte, önskat resultat och vilka ni vill träffa. Ställ frågor som ni inte vet svaret på – det finns mycket information att hämta från undersökningar och statistik.

En öppen fråga är en fråga som inte går att besvara med ja eller nej. Den börjar ofta med Hur, Vad eller Varför. Den ställs för att få fördjupad information om något. Fundera även på om alla är inkluderade i frågeställningen, t ex ”Vad ska vi göra för att unga ska bli kulturintresserade?”. Många unga ÄR kulturintresserade och vill istället prata om utbudet.

Om det finns tid kan mötet börja med att alla bidrar till att sätta en gemensam dagordning, ”Vilka är de viktigaste frågorna att ta upp?”. Om deltagarna kommer från olika kunskapsområden kan en öppningsfråga vara ”Vad är kultur för dig?”, det ger gruppen en gemensam förståelsegrund att samtala utifrån.

Avslutande frågor kan vara ”Vad har varit den viktigaste frågan eller svaret på detta möte?”, ”Vad har du lärt dig idag?”, ”Vad behöver vi prioritera de kommande åren för att komma vidare?” eller ”Vad är ett möjligt nästa steg?”.

Exempel på frågor som Kulturplanens samverkansgrupp formulerade

- Hur kan vi tillsammans bidra till att utveckla kulturlivet i regionen?
- Vilka är möjligheterna och utmaningarna med att utveckla kulturlivet i regionen?

- Vad behöver ni och vad kan ni bidra med för att utveckla kulturlivet i regionen?

Exempel på frågeställningar från Kulturplanens samverkansgrupp

Frågor för ett gemensamt utforskande

- Kulturen i Jönköpings län – möjligheter och utmaningar
- Vad vill vi med kulturen i vår region?
- Vad betyder kulturen för regionen?
- Framtidens kultur – hur kan den se ut?
- Hur kan vi samarbeta för att stärka kulturen i länet?
- Hur vill vi att kulturlivet i länet ska utvecklas de närmsta åren?
- Hur kan vi hjälpas åt att utveckla regionens kulturliv?
- Hur kan vi skapa bättre samarbeten?
- Vilka förutsättningar behövs för att vi ska bli en attraktiv kulturregion?
- Vilka frågor om kultur är viktiga (för dig) i framtiden?
- Hur kan vi tillgängliggöra kulturen för fler?
- Hur utvecklar vi kulturens mötesplatser?
- Hur kan vi på bästa sätt stödja kulturens aktörer?
- Hur kan vi utveckla kultur för, av och med barn och unga (eller äldre)?
- Hur hanterar vi gemensamt våra kulturarv?

Frågor till enskilda eller mindre gruppen för att få fördjupad kunskap

- Vad är kultur för dig? Vad ger mening för dig?
- Har du varit med i någon kulturaktivitet senaste månaden? Nej - varför? Ja - vad?
- Vad är en mötesplats för/med kultur för dig?
- Vilken kultur använder du?
- Vilken kultur önskar du? Vad skulle du vilja ha mer av?
- Vad saknas när det gäller kultur?

7. Resultat och återkoppling

Formulera ett önskat resultat tidigt i planeringsprocessen. Återkom till det då och då under processen för att se om ni glömt er målbild eller om resultatet behöver omformuleras.

Om dialogen ska vara årligt återkommande är det bra om resultatet går att följa upp vid nästa möte.

Dokumentera inte mer än det ni har behov av för att uppnå resultatet. Om grupperna får tid

att reflektera mot slutet kan de själva sammanfatta sina samtal, skriftligen eller muntligen. Ofta är sammanfattningar i slutet det mest fruktbara att spara inför framtiden.

Om ni är fler som arrangerar mötet är det bra att träffas några dagar efter mötet för att analysera vad ni upplevde och hörde på mötet. Vi ser och hör alla olika saker och allt som händer på ett möte hamnar inte på papper, även om ni ber deltagarna att anteckna.

Några frågor som utgångspunkt för analys

- Vad gav dialogen för bild av nuläget?
Vad sa och gjorde deltagarna som gav information om hur de har det just nu?
- Vad gav dialogen för bild av framtiden?
Vilka ord, bilder eller gester använde deltagarna för att beskriva sin önskade framtid?
- Vad verkar fungera bra?
Vad verkar det finnas för hinder?
- Vad var det viktigaste som framkom under dialogen?
- Fanns det konkreta förslag som bör följas upp?

Oavsett om resultatet med mötet blev vad ni trott eller inte är det viktigt att återkoppla till alla som varit inblandade. Vad hände med de åsikter, förslag och idéer som framfördes i dialogen? För att möten som dessa ska få ett gott rykte och bli viktiga mötesplatser för den gemensamma utvecklingen är det nödvändigt att de följs upp, annars falnar intresset för att delta i kulturens dialogprocesser.

Kvalitetskriterier för en god dialog som Kulturplanens samverkansgrupp formulerade

- Genomtänkt och tydligt syfte.
- Transparens.
- Relevanta deltagare.
- Ömsesidigt utbyte och lyssnande.
- Analys av resultatet efter mötet.
- Återkoppling.

Lärdomar från dialogprocessen 2016–2017

Förutom de tips och råd som formulerats i detta dokument tar både Kulturplanens samverkansgrupp och Region Jönköpings län med sig flera viktiga lärdomar från dialogprocessen. Några gemensamma insikter är:

Kontinuitet och återkommande dialoger

Det finns ett stort behov av löpande dialogmöten för att hålla frågorna levande. Arbetet med den regionala kulturplanen bör därför pågå även efter att planen är skriven och politiskt beslutad. Gör ett årshjul som är synkroniserat med politikens beslutsdatum.

Tydlighet

Det är viktigt att alla som på olika sätt är involverad i processen är medvetna om syfte, resultat, roller, relationer, uppföljning samt hur kopplingen till andra dokument och processer ser ut.

Vikten av analys

Avsätt tid att analysera dialogerna och samrådsmötena, gärna tillsammans med andra

aktörer. Det räcker inte att bara arrangera ett möte, det måste också analyseras för att resultatet ska förstås utifrån olika aspekter och för att kunna formulera hur man kan gå vidare.

Digitala verktyg

För att effektivt kunna sammanställa, kategorisera och tillgängliggöra vad som sägs på dialogmötena bör digitala verktyg användas. Även det löpande samtalet under året kan underlättas med hjälp av digitala verktyg.

Läs mer om kultursamverkansmodellen och arbetet med kulturplanen på <https://utveckling.rjl.se>

Så gjorde vi – lärdomar från kulturplanens dialogprocess är producerad av Utbildning och kultur stab kommunikation, Region Jönköpings län. Foto: Johan W Avby. Mars 2018.